

NORGES HØYESTERETT

Den 17. april 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Matningsdal, Endresen og Bull i

HR-2013-00815-U, (sak nr. 2013/322), straffesak, anke over dom:

I.

A (advokat Karen Forbrigd)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

II.

B (advokat Victoria Holmen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

avsagt slik

B E S L U T N I N G:

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, lovanvendelse og straffutmåling ved en fellende straffedom.
- (2) Etter ordre fra riksadvokaten satte Oslo statsadvokatembeter 7. mars 2012 A og B under tiltale ved X tingrett for en overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a jf. andre ledd bokstav a jf. tredje ledd bokstav a (post I). Grunnlaget for tiltalen er beskrevet slik:

"Natt til lørdag 11. oktober 2008, ved 02-tiden, i Y, i Z, dyttet de med makt C ned i en seng, begge tok av henne klærne og gjorde seksuelle tilnærmelser til tross for at hun gjentatte ganger ga uttrykk for at hun ikke ville. Hun klarte ikke å holde dem vekk, og ropte etter hjelp, hvoretter D kom til og prøvde å dra A unna. B forhindret D i dette. A førte flere fingre inn i Cs kjønnsorgan og presset sin penis mot hennes kjønnsorgan og/eller analåpning. Kort tid etter førte B med makt penis inn i hennes skjede, alt mens C gjorde den motstand hun var i stand til."

- (3) Ved samme beslutning ble B dessuten tiltalt for en overtredelse av straffeloven § 192 første

ledd bokstav a jf. andre ledd bokstav a, jf. straffeloven § 49 (post II). Grunnlaget er beskrevet slik:

"Natt til lørdag 11. oktober 2008, ved 02-tiden, i Y, i Z, forsøkte han å skaffe seg samleie med D, ved å holde henne fast, dra av henne tights og/eller truse, samt føre en eller flere fingre inn i hennes skjede. Han lyktes ikke i sitt forehavende idet hun gjorde kraftig motstand."

(4) X tingrett avsa 26. mars 2012 dom med slik slutning:

- "1. A, født 02.08.1970, dømmes for overtredelse av straffeloven § 200 første ledd til fengsel i 90 dager som i sin helhet gjøres betinget med en prøvetid på to år. Ved eventuell soning skal det gjøres fradrag for 2 dager utholdt varetekt.**
- 2. A frifinnes for krav om oppreisning fra C.**
- 3. A og B dømmes til in solidum å betale kr 1.000 til C som erstatning for økonomisk tap. Oppfyllelsesfristen er 2 uker fra dommens forkynnelse hvoretter påløper renter etter lov om forsinket betaling.**
- 4. B, født 24.11.1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a og straffeloven § 200 første ledd til fengsel i 1 år og 2 måneder hvorav 1 år gjøres betinget med en prøvetid på 2 år. Straffeloven § 62 første ledd er anvendt. Ved soning skal det gjøres fradrag for 5 dager utholdt varetekt.**
- 5. B frifinnes for krav om oppreisning fra C.**
- 6. B dømmes til å betale D en oppreisning på kr 125.000. Oppfyllelsesfristen er 2 uker fra dommens forkynnelse hvoretter påløper renter etter lov om forsinket betaling.**
- 7. Saksomkostninger idømmes ikke."**

(5) Påtalemyndigheten anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet under tiltalens post I for begge de tiltalte. B anket over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet under begge tiltalepostene, og begjærte ny behandling av sivile krav. Ankene ble henvist til ankeforhandling.

(6) Eidsivating lagmannsrett, som ved avgjørelsen av skyldspørsmålet var satt med lagrette, avsa 27. november 2012 dom med slik slutning:

- "1. A, født 2. august 1970, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf. tredje ledd bokstav a, til en straff av fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder.**
Det gjøres et fradrag i straffen på 2 – to – dager for utholdt varetekt.
- 2. B, født 24. november 1979, dømmes for overtredelse av straffeloven § 192 første ledd bokstav a, jf. annet ledd bokstav a og straffeloven § 192 første ledd bokstav a, sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd, til en straff av fengsel i 2 – to – år.**
Det gjøres et fradrag i straffen på 5 – fem – dager for utholdt varetekt.
- 3. A dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale oppreisningserstatning til C med 125 000 – etthundreogtjuefemtusen – kroner.**
- 4. B dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale oppreisningserstatning til C med 150 000 – etthundreogfemtifemten – kroner.**
- 5. A og B dømmes in solidum til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale erstatning til C med 1 000 – ettusen – kroner.**

6. B dømmes til innen 2 – to – uker fra dommens forkynnelse å betale oppreisningserstatning til D med 125 000 – etthundreogtjuefemtusen – kroner."

- (7) Begge de tiltalte har anket dommen til Høyesterett.
- (8) A har anket over lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen. Han har dessuten begjært fornyet behandling av sivile krav. Til støtte for anken er det i korte trekk anført:
- (9) Lagmannsretten har begått lovanvendelsesfeil ved å legge til grunn at A har medvirket til Bs voldtekt og dermed begått handlingen i fellesskap. Det er ikke gitt noen begrunnelse for at A positivt tilskyndet B til å begå voldtekten.
- (10) Lagmannsretten har begått fem saksbehandlingsfeil. For det første har den ikke tatt stilling til det mest sentrale punktet i bevisene, nemlig at de fornærmede ikke kan huske om det var utøvd vold. For det andre er det en feil at fagdommerne ikke satte til side lagrettens ja-kjennelse på tillegsspørsmålet om gruppevoldtekt, når det i rettsbelæringen ble gitt råd til lagretten om å svare nei for As del, jf. straffeprosessloven § 376 c. For det tredje fremgår det ikke av dommen hva lagmannsretten bygger på når den finner det bevist at A masturberte C. For det fjerde fremgår det ikke hvilke bevis lagmannsretten bygger på når den legger til grunn at A forlot leiligheten først etter at B hadde påbegynt samleiet med C. For det femte ble det i strid med § 370 gitt en tilleggsbelæring på lagretterrommet uten å innkalle partene.
- (11) B har anket over saksbehandlingen. Det anføres i korte trekk:
- (12) Rettens administrator var inhabil, jf. domstoloven § 108, jf. Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 6 nr. 1. Videre var hennes rettsbelæring i strid med straffeprosessloven § 368 andre ledd, idet hun fortalte lagretten at den var bundet av hennes gjennomgang av bevisene. Domsgrunnene er dessuten mangelfulle fordi det foreligger et avgjørende springende punkt, nemlig at de fornærmede ikke kan huske om seksuell omgang er fremtvunget ved vold. Endelig var det i strid med § 370 å gjennomføre rettsbelæringen på lagretterrommet uten å innkalle partene.
- (13) De tiltalte har nedlagt slike likelydende påstander:
- "Lagmannsrettens dom oppheves."**
- (14) *Påtalemyndigheten* har tatt til motmæle mot begge ankene og i korte trekk anført:
- (15) Rettens administrator var ikke inhabil. Rettsbelæringen ble ikke avgitt i strid med straffeprosessloven § 368 andre ledd eller § 370. Domsgrunnene er tilstrekkelige, og det var ikke noen feil at lagrettens ja-kjennelse ikke ble tilsidesatt.
- (16) *Påtalemyndigheten* har nedlagt slik påstand:
- "1. Anke fra A over Eidsivating lagmannsretts dom av 27. november 2012 forkastes.
2. Anke fra B over Eidsivating lagmannsretts dom av 27. november 2012 forkastes."**
- (17) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (18) Tiltalebeslutningen post I gjaldt for begge tiltaltes vedkommende voldtekt, jf. straffeloven § 192, mens de for denne handlingen i tingretten utelukkende ble dømt for seksuell handling

med noen som ikke hadde samtykket i det, jf. straffeloven § 200 første ledd. Dette reiser spørsmålet om straffeprosessloven § 323 første ledd tredje punktum kommer til anvendelse når de i lagmannsretten ble dømt for voldtekt. Denne bestemmelsen fastsetter at "[a]nke fra siktede eller fra påtalemyndigheten til siktedes gunst som gjelder forhold siktede er frifunnet for av tingretten, men domfelt for i lagmannsretten, kan bare nektes fremmet dersom Høyesteretts ankeutvalg finner det klart at anken ikke vil føre frem". Etter § 323 andre ledd andre punktum skal i tilfelle en nektelse begrunnes.

- (19) I sin praksis har ankeutvalget lagt til grunn at dersom en tiltalt har blitt dømt i tingretten på grunnlag av et annet faktum enn tiltalebeslutningen bygger på, beror anvendelsen av § 323 første ledd tredje punktum på om domfellelsen i lagmannsretten bygger på samme prosessuelle forhold. Dette spørsmålet skal avgjøres på grunnlag av de samme kriteriene som gjelder for straffeprosessloven § 38, jf. Høyesteretts ankeutvalgs beslutning 7. mars 2013 i Rt. 2013 side 321 avsnitt 11-13.
- (20) Ankeutvalget finner det klart at domfellelsen for voldtekt prosessuelt sett er et annet forhold enn domfellelsen etter straffeloven § 200 første ledd. I denne sammenheng er det ikke avgjørende at begge straffebudene verner de samme interessene ved at de har som formål å verne mot seksuelle krenkelser. Det sentrale er for det første at øvre strafferamme og straffenivå er vesensforskjellig i de to straffebudene. Etter § 200 første ledd er øvre strafferamme fengsel inntil ett år, mens den for de forhold som de to tiltalte er funnet skyldig i, er fengsel i henholdsvis 15 og 21 år. For det andre vises det til at både voldtekt og gruppevoldtekt inneholder flere og ulikeartede elementer i gjerningsbeskrivelsen sammenlignet med seksuell handling uten samtykke. Det vises til Rt. 2012 side 1857 avsnitt 22 med videre henvisning til Rt. 1994 side 1264.
- (21) *Habilitetsspørsmålet*
 Det første spørsmålet er etter dette om lagmannsretten ikke var lovlig besatt som følge av at rettsformannen, lagdommer Thorp Myhre, skal ha vært inhabil, jf. domstolloven § 108. Denne anførselen er begrunnet i et angivelig motsetningsforhold mellom Thorp Myhre og den domfelte Bs forsvarer, advokat Holmen. Den nærmere begrunnelsen er at om lag ett år før ankeforhandlingen i lagmannsretten skal Holmen i en sak hvor hun var forsvarer og Thorp Myhre aktor, ha anklaget sistnevnte for uredelighet i prosessen.
- (22) Domstolloven § 108 fastsetter at "[d]ommer eller lagrettemedlem kan heller ikke nogen være, når andre særegne omstendigheter foreligger, som er skikket til å svekke tilliten til hans uhildethet. Navnlig gjelder dette, når en part av den grunn krever, at han skal vike sete".
- (23) Advokat Holmen reiste ved ankeforhandlingens start inhabilitetsinnsigelse mot Thorp Myhre. Under henvisning til domstolloven § 116 ble dette spørsmålet avgjort av de to andre fagdommerne som konkluderte med at hun ikke var inhabil. I rettsboken er det protokollert at advokat Holmen på direkte spørsmål uttalte at "det ikke er noen pågående konflikt". Det er videre protokollert at Thorp Myhre opplyste at spørsmålet i den aktuelle saken hadde vært hvilke bevis som skulle fremlegges – en uenighet som til slutt ble avgjort av retten.
- (24) Ankeutvalget finner det klart at dette forholdet ikke medfører inhabilitet. Om motsetningsforhold mellom en dommer og en prosessfullmektig uttaler kjæremålsutvalget i Rt. 2005 side 172 avsnitt 19 at inhabilitet etter domstolloven § 108 forutsetter at det dreier seg om "kritikkverdige forhold av en særlig karakter, som er egnet til å så tvil om dommerens uhildethet i en sak der advokaten, som det er et motsetningsforhold til, opptrer". At det mellom aktor og forsvarer har oppstått uenighet om bevisførselen i en sak som til slutt måtte

avgjøres av retten, medfører klart ikke inhabilitet i forhold til den aktuelle advokaten når vedkommende aktor senere har blitt dommer. Den fremsatte inhabilitetsinnsigelsen medfører ikke at løsningen blir motsatt.

(25) *Rettsformannens rettsbelæring*

Begge domfelte har anført at retten begikk en saksbehandlingsfeil ved at rettens formann gav en tilleggsrettsbelæring på lagrettens rådslagningsrom uten partene til stede. Om dette er det protokollert følgende i rettsboken:

"Administrator opplyste deretter at hun var blitt tilkalt til lagretten under deres rådslagning, og at lagretten hadde to spørsmål, som rettens administrator klargjorde overfor lagretten. Administrator fant ikke grunn til å besvare spørsmålene i åpen rett.

Administrator opplyste i åpen rett at det ene spørsmålet var knyttet til tilleggsspørsmålet – om A hadde begått voldtekt i fellesskap med B.

Administrator viste til at hun for lagretten hadde gjentatt at det var en forutsetning for å svare ja på tilleggsspørsmålet at begge hadde begått en voldtekt, og at de hadde medvirket til hverandres voldtekter. Det var videre blitt presisert at dersom A overfor B hadde sagt at 'dette vil jeg ikke være med på', så kan han ikke lenger sies å ha medvirket til Bs voldtekt av C. Det var blitt gitt uttrykk for at en konsekvens av dette var at man måtte svare nei på tilleggsspørsmålet, spørsmål nr. 2, på spørsmålsskrivet som knytter seg til A.

På administrators forespørsel, hadde lagretten gitt uttrykk for at de kun oppfattet det administrator hadde redegjort for under rådslagningen, som en gjentakelse av hva som ble sagt i åpen rett under rettsbelæringen.

Lagrettens andre spørsmål, gjaldt hvor vidt det å ta av en strømpebukse var vold. Det ble understreket at det måtte en maktanvendelse til. At min oppfatning var at det å ta av en strømpebukse ikke er nok, mens å rive den av mens fornærmede holder igjen kunne være nok.

Det var ingen merknader til administrators redegjørelse for lagretten under deres rådslagning."

(26) For det tilfellet at lagretten får behov for ytterligere veiledning, fastsetter straffeprosessloven § 370 andre ledd:

"Finner lagretten at den trenger ytterligere klargjøring av spørsmålene, av de rettssetninger som skal legges til grunn, eller av den fremgangsmåte som skal følges, eller finner den at spørsmålene bør forandres eller nye spørsmål stilles, vender den tilbake til rettssalen for at rettens leder kan foreta det som er påkrevd. Lagretten kan tilkalle rettens leder for å få veiledning vedrørende de spørsmål som er nevnt i første punktum."

(27) Om anvendelsesområdet for § 370 andre ledd andre punktum uttales det i Rt. 2005 side 463:

"(14) ... Denne ordningen tar sikte på avklaring av spørsmål av mindre betydning, jf. Innst. O. nr. 37 (1980-1981) side 5-6 og side 36 og Ot.prp. nr. 53 (1983-1984) side 65-66.

(15) I dette tilfellet dreide det seg imidlertid om en viktig problemstilling knyttet til forståelsen av straffeloven § 223, der den mer betryggende fremgangsmåten – en redegjørelse i åpen rett – skulle ha vært brukt. Den måten lagrettens spørsmål ble besvart på, må karakteriseres som en saksbehandlingsfeil, noe som forøvrig heller ikke er bestridt av forsvareren."

(28) Det kan videre vises til Rt. 2007 side 583 hvor det i avsnitt 13 understrekes at fremgangsmåten ikke kan anvendes på "spørsmål som direkte berører lovanvendelsen".

(29) At rettens formann i denne saken besvarte to lovtolkingsspørsmål på lagrettens

rådslagningsrom uten partene til stede, utgjør da en saksbehandlingsfeil. Etter straffeprosessloven § 343 første ledd kommer feil ved saksbehandlingen bare i betraktning "når det antas at feilen kan ha innvirket på dommens innhold". Selv om det ved en saksbehandlingsfeil som den foreliggende er tilstrekkelig med en rimelig mulighet for at feilen kan ha innvirket på avgjørelsen av skyldspørsmålet, jf. Rt. 2010 side 1592 avsnitt 11 med henvisning til Rt. 2005 side 907 avsnitt 44, har ankeutvalget kommet til at feilen ikke kan føre til opphevelse av lagmannsrettens dom – noe for øvrig også Rt. 2007 side 583 og Rt. 2010 side 1592 gir eksempler på.

- (30) I denne sammenheng vises det til at som opptakt til As voldtekt av C, hadde begge de domfelte vært sammen om å overmanne og beføle henne. Mens A gjennomførte sin voldtekt av C, gjennomførte B en voldtekt av den andre fornærmede, D, inne på badet. Etter at de hadde gjennomført hver sin voldtekt, voldtok deretter også B C. Det er lagt til grunn at A først forlot hybelen etter at B hadde påbegynt denne andre voldtekten.
- (31) Spørsmålet som lagretten skulle avgjøre, var om de to dermed også kunne straffes etter straffeloven § 192 tredje ledd bokstav a ved at voldtekten var begått av "flere i fellesskap". For Bs vedkommende har feilen åpenbart ikke hatt betydning, idet lagretten svarte nei på spørsmålet om han kunne dømmes etter § 192 tredje ledd bokstav a. Det er dermed utelukkende for As vedkommende det oppstår spørsmål om det er en rimelig mulighet for at feilen har fått betydning.
- (32) I denne sammenheng vises det til gjengivelsen foran av protokollatet i rettsboken hvor rettens formann for det første skal ha "gjentatt at det var en forutsetning for å svare ja på tilleggsspørsmålet at begge hadde begått en voldtekt, og at de hadde medvirket til hverandres voldtekter". Dette utsagnet kan klart ikke ha bidratt til noen uriktig domfellelse. Videre heter det at rettens formann hadde presisert at "dersom A overfor B hadde sagt at 'dette vil jeg ikke være med på', så kan han ikke lenger sies å ha medvirket til Bs voldtekt av C. Det var blitt gitt uttrykk for at en konsekvens av dette var at man måtte svare nei på tilleggsspørsmålet, spørsmål nr. 2, på spørsmålsskrivet som knytter seg til A". Hensett til hva som skjedde under opptakten til voldtekten av C, viser dette sitatet at en eventuell feil fra rettens formanns side består i at det ble krevd for mye for at tredje ledd bokstav a skulle komme til anvendelse. Dette kommer ankeutvalget tilbake til. Feilen har dermed vært til gunst og ikke til skade for A.
- (33) Andre del av den protokollerte redegjørelsen av det som ble forklart på lagrettens rådslagningsrom viser at det som ble uttalt om hva som etter omstendighetene kan regnes som "vold", er riktig.
- (34) B har videre anført at rettsformannen i rettsbelæringen i strid med straffeprosessloven § 368 andre ledd ikke skilte mellom det som ble uttalt om lovanvendelsen, og det som ble uttalt om bevisbedømmelsen. Dermed skal hun ikke ha gjort det klart for lagretten at den ikke var bundet av hva hun eventuelt måtte uttale om bevisbedømmelsen. Heller ikke denne anførselen kan føre fram. Ankeutvalget finner det tilstrekkelig å vise til den omtalte disposisjonen for rettsformannens rettsbelæring som er vedheftet rettsboken. Her heter det i innledningen:

"- **Den aktuelle straffebestemmelsen som kommer til anvendelse. Bundet**

- **Kommer til å si noe om bevis. Hvis jeg sier noe som er førende eller dere oppfatter som førende i noen som helst retning, ikke bundet. Det er jo nettopp dere som skal ta stilling til skyldspm."**

- (35) Det må legges til grunn at tilsvarende også ble uttalt under rettsbelæringen. Anførselen er dermed grunnløs.
- (36) *Skulle retten ha satt lagrettens kjennelse til side for så vidt gjelder anvendelsen av straffeloven § 192 tredje ledd bokstav a?*
A har videre anført at det var en feil når lagmannsretten ikke satte til side lagrettens ja-svar på tillegsspørsmålet etter § 192 tredje ledd bokstav a. Dette begrunnes i at rettsformannen i rettsbelæringen angivelig skal ha rådet lagretten til å svare nei på dette spørsmålet.
- (37) Rettsbelæringen som ble gitt før lagretten trakk seg tilbake til rådslagning er ikke protokollert, og ankeutvalget kan ikke basere avgjørelsen på forsvarerens private notater om hva som angivelig skal være uttalt. Lagmannsrettens rettsbok er imidlertid, som nevnt, vedlagt en omfattende disposisjon for rettsformannens rettsbelæring. Den viser at det som ble uttalt om forutsetningen for at A skulle kunne dømmes etter det aktuelle alternativet, forutsatte at lagretten la et nærmere bestemt faktum til grunn. Det er altså utelukkende tale om hva lagrettens svar måtte bli på grunnlag av et bestemt bevisresultat, og ikke en generell fraråding om å svare ja på spørsmålet. Tilsvarende gjelder for det som er protokollert fra tilleggsrettsbelæringen som ble gitt på lagrettens rådslagningsrom. Denne anførselen kan etter dette klart ikke føre fram. Ankeutvalget finner det dermed ikke nødvendig å gå inn på om og i tilfelle under hvilke forutsetninger en unnlatt tilsidesettelse av lagrettens kjennelse kan overprøves av Høyesterett.
- (38) *Var det rettslig adgang til å anvende straffeloven § 192 tredje ledd bokstav a overfor A?*
Støtteskrivet vedrørende dette forholdet må forstås slik at det både anføres at lovanvendelsen er uriktig og at domsgrunnene er utilstrekkelige. Deler av støtteskrivet angriper også lagmannsrettens konkrete bevisbedømmelse som Høyesterett ikke kan prøve, jf. straffeprosessloven § 306 andre ledd.
- (39) Etter ankeutvalgets vurdering viser lagmannsrettens domsgrunner at det var adgang til å anvende § 192 tredje ledd bokstav a overfor A. Som tidligere nevnt fremgår det av domsgrunnene at begge var sammen om den innledende voldsutøvelsen mot C og befølte henne samtidig som hun gav klart uttrykk for at de måtte slutte. Deretter gjennomførte A voldtekt mot C, mens B gikk inn på badet hvor han voldtok D.
- (40) Om det som deretter skjedde, heter det i lagmannsrettens dom:
- "Lagmannsretten har videre funnet bevist at B, etter å ha voldtatt D på badet, kom tilbake til sengen hvor A og C befant seg. B presset deretter C opp i et hjørne i sengen, la seg over henne og gjennomførte samleie med henne. A forlot leiligheten mens B gjennomførte samleie med C."**
- (41) I støtteskrivet anføres det at det fremkom under bevisførselen at da A avsluttet sine tilnærmelser mot C, skal han ha uttalt at "dette vil jeg ikke være med på". Sitatet foran fra rettsformannens tilleggsrettsbelæring viser at hun rådet lagretten til å svare nei dersom den la dette faktum til grunn. Når lagretten svarte ja, kan den ikke ha lagt til grunn at det falt noe utsagn av den karakter som påberopes i forsvarerens støtteskriv. Høyesterett kan selvsagt heller ikke legge dette til grunn.
- (42) På denne bakgrunn har A åpenbart ikke trådt tilbake, jf. straffeloven § 50, fra den tilskyndelsen til Bs voldtekt som følger av det som skjedde innledningsvis ved voldtektene. Det er dermed ikke nødvendig å gå nærmere inn på hva som eventuelt ville ha kunnet begrunne at den rettslige virkningen av tilskyndelsen opphørte.

- (43) *Lagmannsrettens domsgrunner*
 Begge domfelte har fremsatt ulike innsigelser mot lagmannsrettens domsgrunner. Til dette bemerkes at straffeprosessloven § 40 første ledd fastsetter at "[n]år en lagrettekjennelse legges til grunn for dommen, [skal] domsgrunnene for skyldspørsmålets vedkommende bare bestå i en henvisning til kjennelsen". Da de tiltalte i tingretten ikke var dømt for voldtekt av C, valgte lagmannsretten likevel å gi en viss begrunnelse for bevisresultatet, jf. Rt. 2010 side 865 avsnitt 22 og 23. Da ankeutvalget finner at det som er påberopt som feil ved lagmannsrettens domsgrunner ikke kan føre fram, finner utvalget ikke grunn til å ta stilling til om det var nødvendig å begrunne bevisresultatet i denne saken.
- (44) I Ot.prp. nr. 78 (1992-1993) side 77-78 uttales det at plikten etter straffeprosessloven § 40 femte ledd til å begrunne bevisresultatet først og fremst innebærer at det skal redegjøres for de springende punkter ved bevisbedømmelsen, og at det kort skal angis hva som har vært avgjørende. Noen detaljert redegjørelse kreves ikke. Dette gjelder også når retten unntaksvis begrunner bevisresultatet i en lagrettesak, jf. Rt. 2011 side 172 avsnitt 29. Her gjentas det videre at for at en mangelfull begrunnelse av bevisresultatet skal føre til opphevelse, må "sentrale punkter i denne bli stående uforklart".
- (45) Begge domfelte har anført at det er en alvorlig feil ved lagmannsrettens dom at den ikke har begrunnet hvorfor den aksepterte lagrettens ja-svar til tross for at C ikke kunne huske at det hadde blitt utøvet vold mot henne. Ankeutvalget finner det klart at dette ikke kan begrunne opphevelse av lagmannsrettens dom. Ved tingrettens behandling hadde det gått nærmere 3 ½ år siden den aktuelle hendelsen. Den relativt detaljerte gjengivelsen i tingrettens dom av Cs forklaring viser at hun hadde store problemer med å huske detaljer fra den aktuelle natten, og at hun derfor i stor utstrekning med hjemmel i straffeprosessloven § 296 ble foreholdt sin politiforklaring som var avgitt på et langt tidligere tidspunkt. Det fremgår dessuten av både tingrettens og lagmannsrettens dom at hun var beruset den aktuelle kvelden – noe som selvsagt også har betydning for hennes hukommelse. Domfellelsen for voldtekt ble dermed ikke stående uforklart fordi retten ikke gav noen nærmere begrunnelse for dette forholdet.
- (46) A har videre anført at det ikke fremgår hva retten "har bygget på når den har kommet til at A masturberte C". Også denne anførselen kan klart ikke føre fram. Ankeutvalget nøyer seg med å understreke at det ikke kreves noen detaljert redegjørelse for bevisresultatet.
- (47) Tilsvarende gjelder for den ytterligere anførselen om at det var en saksbehandlingsfeil "å legge til grunn at A forlot leiligheten mens B gjennomførte samleie med C".
- (48) *Straffutmålingen for As vedkommende*
 A har også anført at straffen har blitt for streng – en ankegrunn som ikke er nærmere begrunnet i støtteskrivet.
- (49) For voldtekt til seksuell omgang med C og for medvirkning til Bs voldtekt til samleie med samme fornærmede som i tillegg er henført under straffeloven § 192 tredje ledd bokstav c, er straffen for hans vedkommende satt til fengsel i ett år og seks måneder. Selv om handlingene er begått før straffskjerpingen for voldtekt i juni 2009, ville straffen, om handlingene hadde blitt pådømt innen rimelig tid etter overgrepene, ha blitt satt til minst det dobbelte. Se Rt. 2003 side 496 til sammenligning hvor Høyesterett forkastet den domfeltes anke over at straffen var satt til fengsel i to år og ni måneder.
- (50) Saken hadde imidlertid blitt fire år da den ble pådømt av lagmannsretten, og den lå ubehandlet

hos politiet fra mai 2009 til desember 2010 – noe som er et klart brudd på EMK artikkel 6 nr. 1. Når lagmannsretten da i alle fall har halvert straffen i forhold til hva som ville ha vært et riktig straffenivå med forsvarlig fremdrift, finner ankeutvalget det klart at det heller ikke er grunn til å fremme As anke over straffutmålingen.

- (51) Ankeutvalget har etter dette kommet til at ingen av ankene bør tillates fremmet, jf. straffeprosessloven § 323.
- (52) Beslutningen er enstemmig.

SLUTNING :

Ankene tillates ikke fremmet.

Clement Endresen
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Riktig utskrift: